

სახელდობრ ეს სიტყვები რატომ არის დაწერილი წმიდა ჯვარზე, რომელიც ნიშანია მღვდლობის ხარისხისა?

ერთი ნასწავლი ღვთის-მეტყველი ამბობს, რომ წმ. მოციქულის ხსენებულ სიტყვებში მოკლედ გამოხატულია უმთავრესი დარიგება, რომლითაც მღვდელმა უნდა იხელმძღვანელოს თავის სიცოცხლეში. და მართლაც, თუ ჩვენ ჯეროვანად შევიგნებთ თითოეული მოთხოვნილების ახრს, რომელიც გამოხატულია წმ. მოციქულის ზემოთ-აღნიშნულ დარიგებაში, დავინახავთ, რომ ამ დარიგებაში მოკლედ გამოხატულია ეკლესიის მწყემსის მთელი მოღვაწეობა. ამ დარიგებაში პირველად ითხოვება მღვდლისაგან, რომ იგი იქმნეს მაგალითი მორწმუნეთათვის, ე. ი. ყოველთვის და ყოველივეში იყვეს, როგორც წმ. იოანე ოქროპირი იტყვის «ცოცხალი სჯული და წესდება კეთილი ცხოვრებისა». კერძოდ მღვდლის მოვალეობას შეადგენს, რომ იგი იქმნეს მორწმუნეთათვის მაგალითი. ამ მოთხოვნების ძალით ეკლესიის მწყემსი დიდის ყურადღებით უნდა ექცეოდეს თავის თავს, რომ მის პირს არ წამოცდეს რაიმე ცუდი, უზრდელი, შეუფერებელი და ან სამარცხვინო რამ სიტყვა. ჩვენი უბრალო ხალხისაგან ხშირად გაიგონებთ ლანძღვა-გინებას და სხვა ცუდ სიტყვებს. მღვდლის წმიდა მოვალეობაა მოსპოს ეს ცუდი სენი თავის სულიერ შვილთა შორის და ეს ყოველივე უნდა ჩაიდინოს არა მარტო თავისი სიტყვით და დარიგებით, არამედ თავისი საკუთარი მაგალითით. მართალია, ეს ძლიერ ძნელია. თვითონ წმ. მოციქული იაკობი იტყვის: «რომელი სიტყვითა არა ჰსცდებოდეს, იგი სრული კაცი არს» (III. 2); და თუ ყოველი ქრისტიანეთის სავალდებულოა სრულ იქმნეს, ეს უმეტესად სავალდებულოა მწყემსთათვის, რომელნიც თავისი თანამდებობისამებრ დადგენილნი არიან წინამძღვრად სამწყსოთა. და ან კი როგორ შეუძლია მღვდელს მოსპოს თავის სამწყსოში ცუდ ენაობა, თუ თვითონ თავისუფალი არ არის ამ ნაკლულევანებისაგან? როგორ შეუძლია მას ამხილოს ცუდ სიტყვაობა, თუ თვითონ, განსაკუთრებით, როცა გაჯავრებულია, ივიწყებს თავის წოდებას და ხარისხს და ხმარობს უზრდელ სიტყვებს.

მაგრამ მოვალეობა მღვდლისა იქმნეს მაგალითი სიტყვით, მარტო იმას კი არ ნიშნავს, რომ არ ღლაპარაკოს „ზრახვანი ბოროტნი, რომელნიც გან-

ხრწნიან წესთა კეთილთა“ (ა კორით. 15, 33.), არ თქვას ისეთი რამ, რასაც შეუძლია შეურაცხყოცის სმენა. ამასთანავე მწყემსი ვალდებულია უჩვენოს სამწყსოს მაგალითი, თუ როგორ უნდა ისარგებლოს კაცმა მეტყველების ნიჭით: იგი გაბედულად და შეუშინებლად უნდა აღიარებდეს ჭეშმარიტებას და არ უნდა დუმდეს მაშინ, როცა საჭიროა ლაპარაკი; წინააღმდეგ შემთხვევაში, ე. ი. როცა ჭეშმარიტება ითხოვს მფარველობას, ხოლო მღვდელი ხმას არ იღებს, იგი მიემზგავსება მოჯამაგირეს, რომელზედაც იტყვის უფალი წინასწარმეტყველის პირით (გამოს. VI, 10). ამასთანავე მწყემსი უნდა ცდილობდეს, რომ სიტყვები, რომელნიც გამოვლენ მისი პირისაგან, ჭკუის დასარიგებელი და მისაბაძვი იქმნეს სამწყსოთათვის, რომ მწყემსზე ყველგან და ყოველთვის შეიძლებოდეს ვთქვათ სიტყვები უფლისა, რომელიც იტყვის წინასწარმეტყველის მალაქიას პირით.

ყოველ შემთხვევაში მღვდლის სიტყვა, არიგებს იგი ვინმეს, თუ აზხილებს, უნდა იქნეს წყნარი და სასიამოვნო, აღვსილი კეთილი სურვილებით და მოკლებული ყოველივე მტრობას და შურს; სიტყვა-პასუხი მღვდლისა უნდა იქმნეს შესაფერი როგორც მისი წოდებისა ისე მისი მსახურების სიწმიდისა.

მღვდელი მაგალითი უნდა იქმნეს სამწყსოსათვის თავისი სიტყვა-პასუხით, მაგრამ ამავე დროს იგი მაგალითი უნდა იქმნეს თავისი ცხოვრებითაც. და ასეთ მაგალითს ის უჩვენებს სამწყსოს მაშინ, როცა თავის ცხოვრებაში აღასრულებს ყოველივე მას, რაც ითხოვება სახარების სიტყვით: როცა ლოცვით განსწმედეს ყოველივეს, კრძალულებით მოეკიდება ყოველივე წმიდა საგანს, სისრულით აღასრულებს ყოველივე მას, რაც ნაბრძანები გვაქვს უფლისაგან ანუ წმ. ეკლესიისაგან, მოერიდება ყოველივე საქმეს, რომელსაც შეუძლია შეაცდინოს სხვები და ღვთის წინაშე პასუხის გებაში ჩააგდოს. როცა ყოველივე ამას აღასრულებს მწყემსი, იგი იქნება მტკიცე აღმასრულებელი თავისი წოდებისა და ამასთან ერთად უჩვენებს თავის სამწყსოს ჭეშმარიტი ქრისტიანული ცხოვრების მაგალითს. შესალოდ ამ შემთხვევაში მწყემსი იქნება კეთილი წინამძღვარი თავისი სამწყსოსისა, რომელიც მიჰყვება მას კეთილ გზაზე, ვინაიდან ისე არაფერი არ იზიდავს ხალხს, როგორც ცოცხალი მაგალითი, რომელსაც უჩვენებენ მათ

მეუფროსენი, ანუ, საზოგადოდ, ის პირნი, რომელნიც წინა დგანან ბრბოზე. კეთილი ცხოვრების მექონე მღვდელმა კიდევ რომ არ ასწავლოს სამწყსოს სიტყვით, თავისი კეთილი ცხოვრებით მაინც დიდი ზედ გავლენა აქვს პრეველზე. პირიქით, ვიტყვით წმ. გრიგორი ორმეტყველის სიტყვებით: «ეკკლესიის წევრთაგან იმოღენად მანებელი არავინ არის თვითონ ეკკლესიისათვის, როგორც ისეთი მღვდელ-მოსამსახურენი, რომელნიც, ცხოვრებენ რა ცუდათ, თავს იფარვენ მღვდლობის სახელით და ხარისხით: ვინაიდან არავის სამწყსოთაგანს არ შეუძლია ამხილოს თავისი მწყემსი ცუდ საქმეებში; რაც უნდა კარგად ასწავლოს სამწყსოს ცუდი ყოფა-ქცევის მექონე მღვდელმა, მის სწავლა-დარიგებას არავითარი ზედ გავლენა არა აქვს სამრევლოზე. „რას მედიდურობ, ამბობს წმ. იოანე ოქროპირი, როცა ასწავლი სიტყვით; ადვილია მაღალი აზრებით მსჯელობა; შენ მასწავლე მე შენი ცხოვრებით, რომელიც არის შენნიერი ქადაგება». „ანუ სრულებით ნუ ასწავლი, ანუ ასწავლე შენი ცხოვრებით, იტყვის წმ. დამასკინი; თუ არ გინდა, რომ სიტყვით უბრძანო რისიმე გაკეთება და საქმით კი მოაშლევინო“.

ამ სახით მწყემსი განსაკუთრებით უნდა ცდილობდეს, რომ მისი ცხოვრება იქნეს წმიდა და კეთილის მყოფელი, ღვთის-ნიერი—ერთი სიტყვით, სრულებით თანახმა სახარების სწავლის მოთხოვნისა, ასე რომ იგი თავისი ცხოვრებით ნამდვილად იქმნეს „ნათელი ქვეყნისა“, მარტილი მიწისა, მაგალითი ცხოვრებით სამრევლოსათვის.

შემდეგ წმ. მოციქულის სწავლისაებრ, მღვდელმა მაგალითი უნდა მისცეს სამწყსოს „სიყვარულითა“ ამ მოთხოვნის ძალით მღვდლისათვის არ კმარა მხოლოდ მის მოვალეობათა ბეჯითობით აღსრულება და სიტყვით და საქმით ქრისტეს მცნების შეუგინებლობა. ამასთან საჭიროა, რომ ყოველი მისი მოქმედება, ყოველივე მისი სიტყვა და საქციელი აღესილი იყოს ქრისტიანული სიყვარულით ღვთისა, სამწყსოსა და საზოგადოდ ქრისტეს მიერ ყველა ძმათა ჩვენთადმი. ეს სიყვარული, ურომლისოთაც, მოციქულის სიტყვისაებრ, «კაცი არა რაი არს», იმაში უნდა იხატებოდეს, რომ მწყემსი გულით თანაუგრძნობდეს სამწყსოს მდგომარეობას და საქმეს, მზათ იყვეს გაიზიაროს მათი სიხარული და მწუხარება, უნდა თავის ღრობზე მიეშველოს სულიერ შვილთ

სიტყვით, საქმით, შუამდგომლობით ანუ ნივთიერი დანხარებით. „ასეთები უნდა იქმნენ, იტყვის წმ. გრიგორი ორმეტყველი, სულიერ შვილთა წინამე მწყემსნი, რომ მათ არ შეეშინდესთ და არ შერცხვეთ აღუარონ მწყემსთ თავიანთი ცოდვები რომ იგინი ყოველი განსაცდელის დროს გაეშურნენ მწყემსთადმი, როგორც რაიმე ხიფათის დროს შვილი მიაშურებს დედის კალთას». ამ სახით მღვდლის დამოკიდებულება სამწყსოსთან უნდა აღიბეჭდოს ისეთივე წმიდა, დიდი ღმრთობით სიყვარულით, როგორც არის სიყვარული მართლ-მორწმუნე დედისა თავის შვილთადმი.

შეიძლება კაცი იქმნეს კეთილ-მორწმუნე, უყვარდეს მოყვასი და ეს სიყვარული საქმითაც დაამტკიცოს, მაგრამ ამავე დროს ეს კაცი თავისი შინაგანი სულიერი მისწრაფებით ძლიერ დაბალ ხარისხზე იდგეს. ხშირად მეტის-მეტე თავის მოყვარეობას და ამპარტანებას შეუძლია დააბრმავოს სრულებით კეთილ-მორწმუნე კაცი. ამავისაგან აფრთხილებს მწყემსთ წმ. მოციქული პავლე და ამცნებს მათ, რომ იგინი სახე ექმნენ სამწყსოთა სულით, ე. ი. თავისი სულიერი აზროვნებით. თვით ბუნებრივი და ჯეროვანი სულიერი მდგომარეობა მწყემსისა არის ღრმა სიმდაბლე, მწყემსი უნდა ცდილობდეს, რომ ყოველივე ქმნას სადიდებლად ღვთისა, ყოველი თავის იმედი დააფუძნოს ღმერთსა და მის ყოვლად შემძლე ძალაზე—„სახე ექმნენ სულითა“ მოითხოვენ მწყემსთაგან, რათა მათ არ გაატარონ გულში ძვირი, არ იქმნენ გულ მანკიერნი, მოსპონ თავის გულში რისხვა და მტრობა, თავმდაბლად მოექცნენ თვით მტერსაც. მაგრამ უმთავრესად მღვდლისაგან ითხოვება, რომ იგი განსაკუთრებით კეთილ მოწივებით მოეკიდოს როგორც თავის ხარისხს, აგრეთვე ყოველივე საღმრთოს და პატრის ცემით უნდა უცქეროდეს თავის სასულიერო წოდებას.

წმ. მოციქულის მცნებისაებრ, მწყემსი მაგალითი უნდა იყვეს „სარწმუნოებით და სიწმიდით. სახე ექმნენ „სარწმუნოებით“ იმას ნიშნავს, რომ მღვდელმა მაგალითი უნდა უჩვენოს, თუ როგორ უნდა სწამდეს ქრისტიანე კაცს ღმერთი და მის მიერ მოცემული სჯული და როგორ უნდა დაამტკიცოს ეს სარწმუნოება საქმით. აქ საჭირო არ არის მოვიხსენოთ, რომ მღვდელმა არა ვითარი ეჭვი არ უნდა გაივლოს თავის გულში სარწმუნოების სხვა და სხვა

საგნების შესახებ: მას უნდა სწამდეს მტკიცედ და შეურყეველად და ეს მტკიცე სარწმუნოება უნდა გამოიჩინოს განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, როცა ჩვენი სარწმუნოება ვარდება რაიმე განსაცდელში. ხოლო ასეთი განსაცდელი მღვდლის ცხოვრებაში იშვიათი არ არის. მღვდელსაც ხშირად ეწევიან უბედურებანი, რომელიც მცირე მორწმუნე კაცებში აღძრავენ ხოლმე დრტინვას და საჩივარს მათ ბედის წერაზე, საჩივრებს მათ მოვალეობათა სიძნელეზე. ასეთ კაცებს ერყვეათ სარწმუნოება ღვთის ყოველად შემძლე გამგეობაზე, ისინი ხანდისხან ექვეყნულობენ ღვთის მოწყალების შესახებ... ეკკლესიის მწყემსი ყოველივე ამას განშორებული უნდა იქმნეს: რაც უნდა გარემოებაში ჩავარდეს იგი, მაინც წმიდად უნდა დაიცვას თავის გულში სარწმუნოება და, მზგავსად მართალი იობისა, მტკიცედ უნდა სასოვდეს ღმერთზე, უნდა სწამდეს ღვთის ალტჰმათა შეუცვლელობა. მაგრამ სიტყვები «სახე ექმენ სარწმუნოებით», კიდევ იმასაც ნიშნავს, რომ მუდამ სარწმუნოების მცველი უნდა იყოს მღვდელი, დაიფაროს იგი ჭეშმარიტების მტერთაგან და მზად იქმნეს სარწმუნოებისათვის დასდვას სული თავისი.

უკანასკნელი მოთხოვნილება წმ. მოციქულისა, რათა მაგალითი ექმნეს „სიწმიდით“, იგივეა, რაც ითხოვება სიტყვებით: მაგალითი ექმენ «ცხოვრებით». სიტყვაში „სიწმიდით“ ერთი სულ სხვა მოთხოვნილებაა კიდევ. სიტყვა სიწმიდე ბერძნულს ენაზე გამოხატულია სიტყვით, რომელიც საკუთრად ნიშნავს უბიწოებას, ნამდვილ სიწმიდეს გულისას. ამიტომ მოციქულის აზრი შეიძლება ასე გამოვხატოთ: მწყემსმა არა თუ უნდა დასთრგუნოს თავის გულში ვნებანი, განსაკუთრებით ხორციელნი გულის თქმანი, არამედ გულშიაც არ გაიტაროს ცუდი და მეძავი აზრი.

აი, ასეთია, დაახლოვებით, აზრი სიტყვებისა, რომელნიც აწერია მღვდლის მკერდის ჯვარზე. ეს სიტყვები სინამდვილით ხატვენ, თუ როგორი უნდა იქმნეს ეკკლესიის მწყემსთა ცხოვრება და მოღვაწეობა. აქედან ცხადია ისიც, თუ სახელდობ ეს სიტყვები რატომ არიან დაბეჭდილი მღვდლის ჯვარზე. ეს ჯვარი არის ნიშანი მღვდელობის ღირსებისა და მუდამ უნდა მოაგონებდეს მწყემსთ მათ წოდებას, მათ თავზე მიღებულ მოვალეობათა. მიზანი ამ ჯვრის ტარებისა იგივეა, რაც იყო ძველ დროში, ძველ

ალტჰმაში, როცა ატარებდენ გულზე გრებილით დაკიდებულ ბეჭედს, რომელზედაც გამოხატული იყო სახელი და ღირსება მტარებელისა. მტარებელს ეს ბეჭედი მუდამ თვალ წინ უდგენდა როგორც მის ვინაობას ისე მის ღირსებას. მღვდლის ჯვარი, რომლის წინაპირზე გამოხატულია ქრისტე, და უკანა გვერდზე დაწერილია წმ. მოციქულის სიტყვები, აგრეთვე უნდა მოაგონებდეს მწყემსთ იმათ წოდებას და უმაღლეს ღირსებას. მწყემსი, რომელსაც მუდამ თვალ-წინ აქვს ჯვარი და მასზე დაწერილი სიტყვები, თავის ყოველი ფეხის ნაბიჯს უნდა დაუკვირდეს, შეამოწმოს, ეთანხმება იგი თუ არა იმ უმაღლეს მოთხოვნილებათ, რომელნიც აღნიშნულნი არიან წმ. პავლე მოციქულის ზემოთ მოხსენებულ სიტყვებში. თუ ეს დარიგებანი ნიადაგ სახეში აქვს მწყემს მაშინ ღირსია იგი ამ ჯვარის ტარებისა და ნამდვილი ნიშანი იქნება ეს ჯვარი მისი მწყემსებრივი კეთილი ცხოვრებისა.

საზარელი და საშინელი შემთხვევა.

რუსულს ვაზეთს „პალომნიკში“ წერდენ, რომ სამხრეთ რუსეთში, ტირასპოლის მახლობლად, ხერსონის გუბერნიაში, მოხდა საზარელი შემთხვევა, რომელმაც მეტად შეაწუხა რუსეთის ხალხი და ეს ამბავი ელვასავით გაგრცელდა სამზღვარ გარეთაც. ამ საზარელ ამბავს შეადგენს ხერსონის გუბერნიაში მცხოვრებ მწვალებელთაგან ცოცხლად თავის დამარხვა. დღეს შეტყობილია ამ საზარელი შემთხვევის დაწვლილებითი ამბები. აი როგორ მომხდარა ეს ამბავი:

სამხრეთ გუბერნიებში: ბესარაბიაში, ხესონში და სხვაებში ძველი დროიდანვე სახლობენ მრავალი მწვალებელი, რომელთაც სდევნიდენ მათ სამშობლოში და აქ, რუმინის და ავსტრიის მეზობლად უფრო მოსვენებით იყვნენ და შევიწროების და დევნის დროს თავისუფლად შეეძლოთ სამზღვარ გარეთ გასვლა და თავის შეფარება. აქ ეს მწვალებელი უმეტესად თავს ირჩენდენ მებალეობით. ბენდერში, სლაბოდკაში, ტირასპოლში და სხვაგან მათ

გაკეთეს შვენიერი ბალები და საუცხოვოდ დაბინავდნენ. მათ შრომას უხვად აჯილდოებდა იქაური მდიდრული ბუნება. ამავე დროს ეს მწვალლებელი არ ივიწყებდნენ თავიანთი სულის საქმესაც. მრავალ ადგილას მათ გააკეთეს მონასტრები, რომელნიც გარეგნობით უბრალო ქოხებიდან არ განირჩეოდნენ, მაგრამ შიგნით შვენიერი საცხოვრებელი და სამლოცველო ოთახები იყო მოწყობილი.

ერთ ამ ადგილებთან, სამი ვერსის მანძილზე, ხერსონის გუბერნიის ქალაქ ტირასპოლიდან, მდინარე დნეპრის ერთ ციცაბო ნაპირზე მდებარეობს სოფელი ტერნოვკა, სადაც ცხოვრებენ მებაღე მწვალლებელი თავიანთ შვენიერ ვებერთელა ბაღებში და ვენახებში, რომელთაგან ერთი დიდი ზვარი ეკუთვნის კოვალევის ოჯახს—თეოდორე კოვალევის. ამ თეოდორეს აშენებული აქვს მრავალი სხვა-და-სხვა შენობები; ამ შენობებში ერთი შენობა მეტად გრძელი და დაბალაა. მასში მრავალი საცხოვრებელი ოთახებია. ამავე შენობის უკან არის ამგვარივე შენობა, რომელშიაც იყო დედათა მონასტერი.

ამ მწვალებელთა შორის, დიდი ხანია, ხმა გაგრძელდა, რომ პირველ იანვარს 1897 წელსა იქმნება დასასრული ქვეყნისაო, ამ დროს ერთი დიდი კულდანი ვარსკვლავი მოწყდება, დაეცემა ქვეყანას და ნაწილ-ნაწილ დაამტვრევს და დაიწყება საშინელი განსჯაო. სწორეთ ამ დროს რუსეთის მთავრობამ გადაწყვიტა მოეხდინა ერთ დღიური საყოველთაო აღწერა.

კოვალევა დაიწყო ბარით მიწის თხრა სარდაფში. მიწის თხრა რასაც მოასწავებდა, ეს ყველას შეტყობილი ჰქონდა. უდაბნოს წინამძღვარი ქალი ვიტალია და მოხუცებული დედა თეოდორე კოვალევისა ამხნეებდნენ მეუღაბნოეთ და ყველანი ერთად ემზადებოდნენ გაბედულად შეყროდნენ სიკვდილს. აშასობაში სასაფლაოც მზად იყო. პირველად სამარეში შევიდა მწვალებელთა მღვდელი სანლით და ლოცვანით ხელში; მას უკან მიჰყვა მეუღაბნოეთ თომა ცოლით და ქალიშვილით; შემდეგ ვიტალიას და დაბოლოს მოხუცებული ბერი,-სულ 9 თუ 10 კაცი. კოვალევა მაშინვე დააყარა მათ მიწა. ეს იყო პირველი დასაფლავება. მხოლოდ ერთმა ღმერთმა უწყის, თუ რა წვალეობას გამოივლიდნენ სასაფლაოში ასე ცოცხლად დასაფლავებულნი!

ცოტა ხნის შემდეგ კიდევ ექვსმა კაცმა განაც-

ხდა სურვილი ცოცხლად დასაფლავებისა. კოვალევა მათთვისაც მოამზადა ერთი სასაფლაო ორმო და როცა ეს ექვსი კაცი ჩავიდა ორმოში, კოვალევა მიაყარა მათ მიწა. ეს მეორე დასაფლავება.

გავიდა რამდენიმე ხანი და ოთხმა მეუღაბნოე ქალმა მოისურვა ცოცხლად დასაფლავება. ყველანი ერთი მეორის გვერდით დაწვეს და კოვალევა დააყარა მათ მიწა.

მესამე დასაფლავებას თან მოყვა მეოთხე. მეოთხე დასაფლავების დროს მონაწილეობა მიიღო ექვსმა კაცმა და მათ შორის ამ შემთხვევის უმთავრესმა მოთავემ ვიტალიამ, თეოდორე კოვალევის მოხუცებულმა დედამ, მისმა შვილმა და კიდევ სამმა ქალმა. ამ შემთხვევამ ისე ააღელვა სხვა მწვალებლებიც, რომ მათ გადაწყვიტეს თავი მიანებონ ქვეყნიურ საქმეებს და შეუდგნენ სულის საქმეს. ამ დროს მათთან მივიდა მწვალებელი ქალი ვიტალია (ვერა მოკეევა ხერსონიდან) ქალი, რომელიც შესანიშნავი იყო თავის ნიჭით; ამ ქალმა დაუწყო რწმუნება ყველა მწვალებელთ, რომ თუ გინდა უბედურებას ავსცდეთ, ცოცხლად უნდა დავიმარხოთ თავიო. მრავალი მწვალებელი დაეთანხმნენ მას ამაზე: ჩაიკეტეს თავიანთი ოთახები, იწყეს მომეტებული ლოცვა, იწყეს სასტიკი მარხულობა, თითქმის, სრულებით აღარ იკარებდნენ საქმელს. ყოველივე ეს ხდებოდა იმავე კოვალევის მამულში, მის უდაბნოში. ამ დამარხვის საქმეც კოვალევა მიიღო თავის თავზე და მართლაც დასაფლავა მსურველნი. ამის შემდეგ ვიტალია და კოვალევი-ლა დარჩნენ უდაბნოში. როცა იანვარში მათ მიადგათ გადამწერი და მოთხოვა საჭირო ცნობები, ისინი ჩაიკეტნ ოთახში და მხოლოდ სანათურიდან მიაწოდეს წერილი, რომელშიაც აცხადებდნენ, რომ ისინი არავითარ ცნობას არ მისცემენ მას და არცა სურთ, რომ მათი სახელი იქნეს ჩაწერილი: «ჩვენ ყველასათვის მხოლოდ ქრისტეა სახელი, მამული და პატივი». აი ნამდვილი შინაარსი ამ წერილისა:

«გ. ი. კ. ხ. ბ. პ. მ. ჩ. ჩვენ ვართ ქრისტიანები, ჩვენ არ შეგვიძლია მივილოთ რაიმე ახალი საქმე, ჩვენ არა გვსურს ახალი წესით დავიწეროთ ჩვენს სახელი და მამის სახელები. ჩვენ ყველასათვის ქრისტე არის სახელი, სამშობლო და პატივი. ხოლო თქვენი ახალი წესდება და მეტრიკა აშორებენ ქრისტეს და ჰემარიტ ქრისტეს სარწმუნოებას და უარ-

სა ჰყოფენ სამშობლოს, ხოლო ჩვენნი სამშობლო არის ქრისტე. ჩვენ უფალი გვეუბნება თავის წმიდა სახარებაში: «რქვა უფალმა თვისთა მოწაფეთა: ყოველმან, რომელმან აღიაროს ჩემდამო წინაშე კაცთა მეცა აღვიარო იგი წინაშე მამისა ჩემისა ზეცათასა და რომელმან უარ-მყოს მე წინაშე კაცთა, უარ-ვყო იგი მეცა წინაშე მამისა ჩემისა ზეცათასა» (მათ. 10, 32, 33). ამისათვის ჩვენც მოგიგებთ მოკლედ და დაბოლოებით, რომ ჩვენ არ გვინდა მოვშორდეთ ჰემმარიტ უფალსა ჩვენსა იესო ქრისტეს და არც გვინდა უარ-ვყოთ მართლ-მადიდებელი სარწმუნოება და წმიდა კათოლიკე და სამოციქულო ეკლესია და რაც წმიდა მამებმა წმიდა კრებებზე მიიღეს, იმას ჩვენც ვღებულობთ, ხოლო რაც წმიდა მამებმა და წმიდა მოციქულებმა შეაჩვენეს და უარ-ჰყვეს, მას ჩვენც ვწყვევლით და უარსა-ვყოფთ. თქვენ ახალს კანონებს ჩვენ არაოდეს არ დავემორჩილებით, მაგრამ გვსურს კი, რომ ქრისტესათვის დავიხოცოთ თავი“.

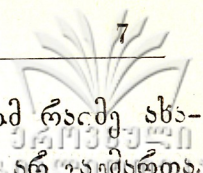
ამ წერილის გამო თვითონ მთავრობა ჩაერია საქმეში, და მაშინ მთლად გამოაშკარავდა ეს დაფარული ისტორია. ეხლა ნამდვილად შეტყობილია, რომ კოვალევს ცოცხლად დაუმარხავს 25 კაცი. ბევრი კაცი აკლია სოფელში, და ფიქრობენ, რომ ისინიც ალბად ცოცხლად დამარხულნი არიან. ერთი ვიღაცა სოლოვიევი, ტირასპოლელი მცხოვრები, რომელმაც ქალი მიათხოვა თეოდორე კოვალევს, როცა თავის ქალი ველარ ნახა, მოსთხოვა ქმარს, დაუყონებლივ ეჩვენებინა მისთვის, თუ სად არის მისი ქალი შეილებითურთ. სხვა მრავალიც მიადგნენ კოვალევს და მის უდაბნოს სხვა-და-სხვა მოთხოვნებით. მთავრობა დიდის ბეჯილობით შეუდგა ამ საქმის გამორკვევას: კოვალევი და მისი თანამოაზრენი დაატყვევეს. შემდეგ მთავრობამ შენიშნა სასაფლაოები უდაბნოში და მაშინვე ამოთხარეს ისინი; როცა სასაფლაოები ამოთხარეს, თვალ წინ საზარელი სანახაობა წარმოუდგათ იქ დამსწრე პირთ. მიცვალებულთა მდებარეობა ამტკიცებდა, რომ მათ საშინელი წვალება ჰქონდათ გავლილი და დიდხანსაც ეწვალემათ. ცოცხალი მეუღლები ვერ ნახეს: ისინი გაიქცნენ უდაბნოებიდან და ეხლა ყველა უდაბნოები და ბალ-ვენახები უპატრონოთ არიან მიტოვებულნი. დაიმედებულნი არიან, რომ მთავრობა კიდევ ბევრ რამეებს ამოაჩენს ამ საზარელი საქმის შესახებ.

(„Пастыр. собѣ.“)

მაღალ უმჯლად უსამღვდელო მისი ფილანდიის მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი ლონდონში

მთავარ-ეპისკოპოსი ფილანდიისა, წევრი უწმიდესი სინოდისა ანტონი 2.ს ამ ივნისს გაემკსაურა ლონდონში. მასთან ერთად წაბრძანდა ლონდონში უწმიდესი სინოდის ობერ-პროკურორის ამხანაგა, ტანინი სოვეტნიკი ვ. კ. საბლერი. მიზანი ამა მოკსაურობისა ის არის, რომ ჩვენი მართლ-მადიდებელი ეკლესიის წარმომადგენელი დასწრებულიყო ინგლისის დედოფლის ვიკტორიას სამოცი წლის იუბილეს დღესასწაულზე. მოკესხენებათ, რომ ინგლისი საგანგებოთ მოემზადა თავის დედოფლის 60 წლის დღესასწაულობას. როცა მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი მიბრძანდა ლონდონში, მას რკინის გზის სადგურზე მიეგება ლონდონის სასულიერო წოდების და ხალხის მერ ამოჩეული დეპუტაცია. ამ დეპუტაციაში იყო ლონდონის არსიდიაკონი და ნიუკასტელის გერცოგი. როდესაც მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი გამობრძანდა ვაკონიდან, მკალობელთა გუნდმა იგალობა მისსაგებებელი საგალობელი. ამ გალობის დროს იქ დამსწრე ჰირებმა დაიჩოქეს და ისე მიიღეს მღვდელ მთავრის კურთხევა, შემდეგ მღვდელთ-მთავარს მიაჩთვეს მისალოცავი ჯდრესი, როგორც ერთი უძლიერესის თემის ეკლესიის წარმომადგენელს ჰირს. მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი დაბინავდა კენტერბერის მთავარ-ეპისკოპოსის სასახლეში.

მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი მიბრძანდა ოკსფორდში. აქ მათ შეუფებას ანტონს მიეგება ოკსფორდის ეპისკოპოსი რი-

დინგი სხვა მრავალ სასულიერო წოდების პირთა თანადასწრებით. მგალობელთა გუნდმა ბერძნულ ენაზე იგალობა «მრავალ ქამიერი». შემდეგ წაიკითხეს მისართმევი ადრესი. მისართმევე ადრესში, რომელიც ლათინურად იყო დაწერილი, აღნიშნული იყო თანაცრძობა შეერთებისა ადმონსავლეთის ეკლესიასთან, რომელსაც ეველა გრძნობს ინგლისში და ის სასიამოვნო გრძნობა, რომელიც დაბადა ინგლისელებში იორკის მთავარ-ეპისკოპოსის პატრიოტ მიღებაში რუსეთში, ამაებს ცარდა ადრესში გამოთქმული იყო სურვილი ეკლესიასთან ერთად შეერთებისა. ღმერთმან ინებოს, ძალე მოახლოვდეს ის დრო, როცა ეველანი შეადგენენ ერთ სამწყსოს ერთი „მწყემსთავრით“.

ინგლისელებმა ჩვენსავით კი არ იცინადღესასწაულობა. ჩვენში შეიკრიბებიან, კარგად მიირთმევენ სადილს და ვახშაძს, ბანქოს თამაში წააკებენ, ან მოიგებენ და ღვინოსაც კარგად ციხსლებიან. ბოლოს ქებას დაუწეებენ ვინც ბეგრი ღვინო დაღია. საქველ-მოქმედო საქმე კი სრულებით დავიწყებულია.

დედოფლის 60 წლის იუბილეის ინგლისელები დღესასწაულობენ არა მარტო ბანკეტებით, სადილებით და ვახშაძებით. არამედ ამ იუბილეის გამო აარსებენ საავადმყოფოებს, თავშესაფარებს, სამკითხველოებს და სხვა და სხვა. ორმოც და ათ პროცენტის ქალაქში დაარსდა ღარიბთათვის უფასო საავადმყოფოები. 18 ქალაქმა საზოგადო სამკითხველო დაარსა. 34 ქალაქმა ახალი გიმნაზია დააფუძნა, თვით ლონდონში სამი ახალი საავადმყოფო დაარსეს ამ იუბილეის გამო, თითქმის

ისეთი ქალაქი აღარ დარჩა, რომ რაიმე ახალი სასარგებლო დაწესებულება არ გაეშენებინა. ბევრგან ამ იუბილეის გამო ქუჩები გაანათეს, ახალი ბაღები გაჭმართეს და სხვანი.

არც ახალშენები ჩამორჩნენ ინგლისს. 300 სხვა და სხვა ქალაქმა იუბილეი გადაიხადეს საქველ-მოქმედო შეწირულებით: დაარსეს საავადმყოფოები, სასწავლებლები და მრავალი სხვა.

პენზის გუბერნატორი ფანჩულიძე.

ჩვენი ქვეყნიდან ბევრი არიან გადასულნი რუსეთში; ამ გადასახლებულთ სრულებით დავიწყებით თავიანთი ჩამომავლობა და გვარის მნიშვნელობა. ხშირად შეხვედებით გაზეთებში გრაფ კუტისოვის ამბებს და თავგადასავალს. გრაფი ქუტისოვი ყოფილა ქუთათური დალაქი, რომელიც რაღაცა შემთხვევით ბოლოს იმპერატორის პავლეს პირის მბანელად და მოსამსახურედ ყოფილა. ამ კუტისოვს იმდენად დაუმსახურებია ყურადღება იმპერატორისა, რომ ბოლოს გრაფობა მიუღია და მისი ნამდვილი გვარის მაგიერ ქუტისოვი უწოდებიათ. ამავე სახით რაღაცა შემთხვევით ერთი ჩხარელი გლეხის ფანჩულიძის შვილი ყოფილა წაყვანილი რუსეთში. ამ ფანჩულიძის შვილს უსწავლია და ბოლოს იქნამდისინ მისულა, რომ პენზის გუბერნატორათ დაუნიშნავს, და ტანის სოვეტიკობაც მიუციათ. რადგან რუსების ყველა გვარები, თითქმის ევ—ით და ოვ—ით ბოლოვდებიან, ამ ფანჩულიძესაც თავისი გვარისათვის მიუმატებია ევ—ი, თორემ ნამდვილი მისი გვარი არის ფანჩულიძე. ზოგიერთ წერეთლებს რუსეთში თავისი გვარი გამოუცვლიათ და წერეთლის მაგიერ წერტელოვად იწოდებიან. დღევანდელი გენერალ გუბერნატორი ვარშავისა თავადი იმერეთისკი გვარად ბაგრატიონია. ეს იმ კონსტანტინე ბაგრატიონის შვილი შვილია, რომელიც სოლომონ მეორე იმერეთის მეფის დროს მუხურის ციხიდან იყო გან-

თავისუფლებული რუსეთის დახმარებით და შემდეგ იგი წაიყვანეს გამოსაზრდელად პეტერბურგში.

პენზის გუბერნატორ ფანხულიძემ ერთ ჟურნალს «რუსის არხივში» ვკითხულობთ შემდეგ საყურადღებო ამბავს.

„თითქმის 20 წელიწადი გამოუცვლელად განაგებდა პენზის გუბერნიას გუბერნატორი, ტაინი სოვეტნიკი პანჩულიძე. ვგანებ იმის გამო, რომ მას მოწყინდა ამდენი ხნის განმავლობაში თავისი გვარის მოწერა, იგი მარტო თავისი გვარის დასაწყის ასოს «პ» აწერდა და მერე ხაზი იყო გასმული, რომელიც სრულებით არ ნიშნავდა «ანხულიძეს». მინისტრს პეროვსკის არ უყვარდა ფანხულიძე, და როცა ერთხელ ამ გუბერნატორმა წლიური ანგარიში გაგზავნა მათი იმპერატორებთი უდიდებულესობის სახელობაზე მისდამი რწმუნებული გუბერნიის მდგომარეობის შესახებ, მინისტრმა მიართვა რა ეს ანგარიში იმპერატორს, მათი უდიდებულესობის ყურადღება მიაქცია გუბერნატორის ხელ მონაწერზე. «კარგი, ბრძანა ხელმწიფემ, დამიტოვე მე ეს მოხსენება». პეროვსკი ჯერ კიდევ სახლში არ იქნებოდა მისული, რომ შიკრიკი გარბოდა პენზაში. „მათი იმპერატორებთი უდიდებულესობის პირდაპირი ბრძანებით, ინებეთ, თქვენო აღმატებულებავ, პეტერბურგში წაბრძანება», დასძახა შიკრიკმა. შეშინებულმა გუბერნატორმა ხან ორასი, ხან სამასი და ხან ხუთასი მანეთი აძლია შიკრიკს, რომ მხოლოდ ეთქვა, თუ რისათვის იბარებენ მას; მაგრამ შიკრიკი უმტიცებდა, რომ არაფერი ვიცოდა. ერთი საათის შემდეგ პეტერბურგისაკენ მიაჭენებდა ცხენს შიკრიკი და მის უკან გუბერნატორი. ძლიერ საძნელო იყო მგზავრობა: იმ დროს არც გზა ტყეცილი და არც რკინის გზა არ ყოფილა.

პეტერბურგში მისვლისათნავე ფანხულიძე წავიდა გრაფ პეროვსკისთან, რომ გამოცხადებოდა და მასთან ეკითხა, თუ რისთვის იბარებენ მას. მინისტრიც მხოლოდ მაშინ მიხვდა, რაშია ციო საქმე, მაგრამ ფანხულიძეს კი უთხრა, რომ არაფერი ვიცოდა. შემდეგ ფანხულიძემ მიაშურა სასახლის მინისტრს გრ. ადლემბერგს, მაგრამ მანაც არაფერი იცოდა შიკრიკის გაგზავნის შესახებ. და ამიტომ ვერაფერი ვერ უთხრა.

ხელმწიფემ მხიარულად მიიღო გუბერნატორი ფანხულიძე. იგი სიხარულით ცას უწვდებოდა. ნი-

კოლოზ პავლეს ძემ აღერსიანად და დაწვლილებით გამოკითხა მას მისდამი რწმუნებული გუბერნიის მდგომარეობა, მაგრამ უეცრად წარმოსთქვა იმპერატორმა: «მართლა, მითხარი გეთაყვა, ეს შენი ხელმოწერილია?» აქვე ხელმწიფემ მიაწოდა ფანხულიძეს ის უბედური წლიური ანგარიში, რომელზედაც ეწერა «პ» და შემდეგ გასმული იყო ხაზი „ჩემია“, მიუგო გუბერნატორმა, მაგრამ ძლივ ძლივობით კი წარმოსთქვა ეს სიტყვები. «მამ კარგი, ბრძანა იმპერატორმა ნიკოლოზ პავლეს ძემ, — «ახლა იცი, მე მეცოდინება, რომ შენი ხელმოწერილია, თორემ ვფიქრობდი, რომ ხელმოწერილი ყალბი იყო. ეხლა შეგიძლიათ წახვიდეთ პენზაში».

ფანხულიძე ხელახლად წავიდა გრ. ადლემბერგთან, რომ ეკითხა, თუ როგორ უნდა მოქცეულიყო იგი, და მასთან უამბო თავისი ხლება ხელმწიფესთან. «იციოთ რა, ცოტა მოფიქრების შემდეგ, მიუგო სასახლის მინისტრმა, გამოეთხოვეთ პეროვსკის და უბრძანეთ, რომ ცხენები მოგართვან». ეს რჩევა შეასრულა ფანხულიძემ. იგი დარჩა პეტერბურგში, როგორც თვითონ იტყოდა ხოლმე შემდეგში, დილის რვა საათიდან საღამოს ხუთ საათამდე.

ამავე ფანხულიძის შესახებ ლაპარაკობენ მეორე შემთხვევას, რომელიც აგრეთვე არაკვა ჰგავს. როცა ამ გუბერნატორს ქალაქებს მიართმევდნ ხელ მოსაწერად, იგი თვითონ ქალაქებს არ კითხულობდა, მხოლოდ ხელს აწერდა. ამით ისარგებლა ვილაცა ხუმარამ და მიუტანა მას ხელ-მოსაწერად უქვეშევრდომილესი თხოვნა სამსახურიდან თავის დათხოვნის შესახებ. ფანხულიძემ ქალაქს ხელი მოაწერა. მაგრამ წარმოიდგინეთ მისი განცვიფრება, როცა მან პეტერბურგიდან სამსახურიდან დათხოვნის ქალაქი მიიღო. ასე სამწუხაროდ და სასაცილოდ დაასრულა თავისი დიდი ხნის სამსახური პენზის სახელმწიფო კაცმა.

ჰეპირ სიტყვაობის ფონდის საქმე.

ჟურნალ „კალის“ მეოხებით, 1895 წელს, აკაკი წერეთელმა დაიწყო ფულის მოგროვება ზეპირ სიტყვაობის საერო ფონდის დასაარსებლად. საზოგადოება დიდი თანაგრძნობით მიეგება ამ საქ-

მეს და მაშინვე კამიტეტის შედგა შემდეგი პირებისაგან: თვითონ აკაკი წერეთელი, დეკ. დ. ლამბაშიძე, გ. წერეთელი, ა. გარსევანიშვილი და ექიმი ივ. ელიაშვილი. შეკრებილი ფული, ას თუმნამდის, ინახებოდა სარგებლის ბანკში. ახლა შემოხსენებულმა ზეპირ-სიტყვაობის გამგე კამიტეტმა დაადგინა შემდეგი:

ზეპირ-სიტყვაობის ფონდის კამიტეტის დადგინება.

„1897 წ. ივნისის 15-ს დღესა, ჩვენ ქვემოთ ამის ხელის მომწერელთა, კამიტეტის წევრთა, მოვისმინეთ განცხადება თ. აკაკი წერეთლისა, შემდეგი შინაარსისა: „კამიტეტის წევრებმა იცით კარგათ, რომ 1895 წელს გამოვაცხადე მე, რომ შეკრებილიყო, ზეპირ სიტყვაობის საბეჭდავთ შემოწირულებანი, კეთილ-მნებელ პირთაგან და ეს განცხადება დიდის თანაგრძნობით იყო მიღებული საზოგადოებისაგან. არ გაუვლია დიდხანს, რომ ფულების გზავნა დაიწყეს ჩემ სახელზე, იმ მიზნით, რომ ეს ფულები მიმეღო და მომეხმარა გამოცხადებულ საგნის სასარგებლოთ, ჩემი შეხედულებისამებრ. ვინაიდან იმ დროს მე საკუთარი რედაქცია არა მქონდა, ამისათვის, იძულებული ვიყავი შემწირვებლებისათვის მიმეთითებია «კვალის» რედაქციისადმი. დღემდის ამ გვარი შემწირულება მიდიოდა „კვალის“ რედაქციას და, რასაკვირველია, ამ რედაქციას აქვს შენახული. — დღეს, რადგანაც მე ჩემი გულის სანატრელი ამისრულდა და საკუთარი რედაქცია მაქვს, ჟურნალის „კრებულისა“, რომელშიაც განსაკუთრებული განყოფილებაა ზეპირ-სიტყვაობის საბეჭდავთ, მთავრობისაგან ნება-დართული, ამისათვის ვითხოვ, რომ შეკრებილი, ამ საგნისთვის, „კვალის“ რედაქციიდან გადაეცეს „კრებულის“ რედაქციას.

თანახმად ამ განცხადებისა, ჩვენ კამიტეტის წევრთა დავადგინეთ შემდეგი: შეგროვილი ფულები ზეპირსიტყვაობისა, «რამდენიც არის», გადაეცეს «კრებულის» რედაქციას „კვალის“ რედაქციისაგან. ამასთანავე რაოდენობა ამ საგნისათვის შეგროვილი ფულისა, შემომწირველთა სიითურთ და აგრეთვე დანახარჯი ფულისა, აღნიშვნით დაიბეჭდოს, როგორც «კრებულის» პირველ ჟურნალის №-ში, აგრეთვე სხვა ადგილობრივ გაზეთებშიაც.

თავჯდომარე კამიტეტისა დეკ. დ. ლამბაშიძე.

წევრნი კამიტეტის. { ალ. ალ. გარსევანიშვილი.
 თ. აკაკი წერეთელი.
 ივანე სპ. ელიაშვილის
 წერილობით მინდობილობით ხელს ვაწერ
 დეკ. დ. ლამბაშიძე.

ამ დადგინების ძალით «კვალის» რედაქციამ ცნა თავის თავი მოვალეთ გადაეცა ერთ ერთ კამიტეტის წევრისთვის, სახელდობ ალ. გარსევანიშვილისთვის, როგორათაც ანგარიში ყოველი შემოწირული ფულებისა, ისეც ფულის სარგებლისა, მოხდენილი ხარჯის გამორიცხვით. ვაუწყებ რა ქვემო მოყვანილ ანგარიშს საზოგადოებას, დღეის იქით ვთვლი ჩემ თავს გათავისუფლებულს ყოველ პასუხის-გებიდან, შესახებ ზეპირ-სიტყვაობის საერო ფონდისთვის შეკრებილ ფულისაგან. ეჭვი არ არის, რომ თითონ ბ. აკაკი წერეთელი, კამიტეტზე უფრო კარგათ გაუძღვება ამ სამძიმო საქმეს და ნამდვილ გზას მისცემს იმ გროშებს, რომლებსაც ისე გულ უხვათ იმეტებდნენ შემომწირველნი.

„კვალის“ რედაქციაში შემოვიდა 1895 წლიდან შემოწირულება 1081 მ. 50 კ.

სარგებელი . . . 55—
 ჯამი . . . 1136 მ. 50

ამ ფულიდან დაიხარჯა სხვა-და-სხვა ზეპირ-გამოცემების დოკუმენტების შესაძენათ, «სოლომონ მეფის» ხელ-ნაწერის შესაძენათ და დასაბეჭდათ, აგრეთვე სხვა წვრილმანი ხარჯი—სულ 187 მან. 83 კაპ. ამ ხარჯის გამოკლებით ფული 948 მ. და 67 კ. სრულიად გადავეცი კამისიის წევრს ალ. გარსევანიშვილს თ. აკაკი წერეთლის გადასაცემათ.

„კვალის“ რედაქტორი ან. წერეთლისა.

ვბეჭდავთ რა ჩვენს გამოცემაში ამ ზეპირ სიტყვაობის ფონდის ფულების ანგარიშს, ვაცხადებთ რომ ამის შემდეგ ხსენებული კამიტეტი აღარ არსებობს.
 დეკ. დ. ლამბაშიძე.

ჟურნალ-გაზეთთაგან.

ჩვენი გამოცემის მე-111-9-10-ში ჩვენ, სხვათა შორის, ვწერდით, რომ ქ. ქუთაისის არც ერთ ტაძარში არ დაიარება იმდენი ძლოცველი, რამდენიც დაიარება მთავარ-ანგელოსთა ტაძარში-თქო. ამის მიზეზად კაი გაწეობილ წირვა-ლოცვას კარდა ჩვენ დავასახელებთ ის კარემოებაც, რომ მხოლოდ ამ ეკლესიაში

სრულდება მწუხრი მწუხრის დროს და ცისკარი ცისკრის დროს. დილის ალიონზე, დაირეკება ოუ არა ზარა, ტაძარი მთლად მლოცველებით ივსება. სხვა ეკლესიების კარები კი ამ დროს დაკეტილია. უველა მლოცველს დრო არა აქვს დაქარაღვინოს საღამოს ლოცვას და ასეთ ზინს რატომ არ უნდა მივსცეთ შეძლება, რომ მან დილით მოისმინოს ცისკარი. წიწვა არ შეიძლება ერთ ტრანჟესზე ორჯერ ერთსა და იმავე დროს, თორემ ცისკრის შესრულება, ჩვენი აზრით, მიუცვლებლად საჭიროა დილაობით იმ ტაძარში, რადაც ორი-სამი მღვდელია, განა არ შეიძლება ერთმა მღვდელმა ღამის თევით ცისკარი შეასრულოს და მეორემ დილის ცისკარი? თუ მთავარ-ანგელოზის ეკლესია სახსრად მლოცველებით ცისკარზე, რა დაუძლის კათედრის ტაძარში მლოცველების მისვლას?»

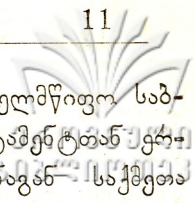
დღეს ამავე აზრის დასასაბუთებლად მოგვჭეავს ტვერის ეპისკოპოსის დიმიტრის შემდეგი განკარგულება და დადგენილობა ამავე ეპარქიის სასულიერო კონსისტორიისა:

ტვერის სასულიერო კონსისტორიამ მოისმინა წინადადება მისი ყოვლად უსამღვდელოაობისა, ყოვლად სამღვდელო დიმიტრისა, ტვერის და კაშინსკის ეპისკოპოსისა, 4 მარტიდან ამა წლისა, № 1617, შემდეგი შინაარსისა: არა ერთხელ მოუწევია ეპარქიის მთავრობისადმი საჩივრებს, რომ კვირა-უქმ დღეებში ქალაქის, და ხან სოფლის ეკლესიებშიაც დილით არ სრულდება ცისკარი. მღვდლები, განსაკუთრებით ახალ-გაზდები, უმთავრესად საღამოობით ასრულებენ მწუხრს ცისკრითურთ, ხოლო შემდეგ, თვით კვირა-უქმ დღეს, წირვას უცისკროთ, და ამ სახით დაბალი კლასი ხალხისა, მუშები, ხელოსნები და სხვანი, რომელნიც იძულებულნი არიან იმუშაონ საღამოს

რვა საათამდე, და აგრეთვე ვაჭრები საღამოობით ვერ ესწრებიან მწუხრსა და ცისკარს. ეკლესიის ტიბიკონისა მეზრ დაწესებულია კვირა-უქმ დღეებში დილით ცისკრის შესრულება. წინააღმდეგ ამ საზოგადო დადგენილობისა, ნება ჰქონდათ შეესრულებიათ მწუხრის ლოცვა ცისკრითურთ სასახლის და სამადლო სახლების ეკლესიებში და სხვათა, და აგრეთვე საკრებულო ტაძრებში, მაგრამ მხოლოდ იმ პირობით, რომ საკრებულო ტაძრებში დილითაც შეესრულებიათ ცისკარი. დილაობით ცისკრის შესრულებლობა შემოიღეს აგრეთვე ზოგ მონასტრებშიაც, სადაც საღამოობით სრულდება მწუხრის ლოცვა ცისკრითურთ, ხოლო დილით სრულდება ადრიანათ წიწვა და ხან ერთი კი არა, რამდენიმე ერთი მეორის შემდეგ და ისეთი სიჩქარით, რომ ზოგიერთ მონასტრებში, თითქო, არც კი კითხულობენ ჟამს წირვის წინათ.

ამის გამო კანსისტორიამ მისწეროს მონასტრების, ქალაქის საკრებულო და სამრევლო ტაძრების წინამძღვართ, სადაც ორი-სამი კრებულია, უსათუოდ (კვირა უქმ-დღეებში) დილით შეასრულონ ცისკარი, ეკლესიის ტიბიკონით დანიშნულ დროს. მწუხრის ლოცვა ცისკრითურთ შეიძლება შეასრულონ საღამოობით სამრევლო ეკლესიებშიაც, მაგრამ იმ პირობით, რომ დილითაც იქმნეს შესრულებული ცისკარი. ხოლო ცისკრის შემდეგ, თუ მაშინვე სრულდება ლიტურგია, ჟამნი უსათუოდ ხმა მალლა უნდა იქმნეს წაკითხული.

მ. მ. ბლალაჩინები მონასტრებისა, ქალაქის და სამრევლო ეკლესიებისა ვალდებულნი არიან დიდი ყურადღებით ადვენონ თვალი, რომ საეკლესიო ტიბიკონი საღამოის ლოცვის ცისკრითურთ და ცალკე ცისკრის და შემდეგ წირვის შესრულების შესახებ (კვირა-უქმ დღეებში) დაცულ იქმნეს და ამ წესის დამარღვეველთ შესახებ დაუყონებლივ მოახსენონ ეპარქიის მთავრობას. კანსისტორია ადგენს: ეს წინადადება ყოვლად სამღვდელოის გაიგზავნოს ეპარქიის უწყებათა რედაქციაში დასაბეჭდათ და სამღვდელოების საყურადღებოდ“.

ეროვნის მართვალის შემოღების შესახებ ჩვენები.

დიდი ხანია, რაც აღმოჩენილია ჩვენში ეროვნის შემოღების შესახებ კითხვა, მაგრამ ამ საკანზე არც საზოგადოების და არც მთავრობის მხრით არ იყო მკვლევარდ ყურადღება მიქცეული. დღეს, როგორც გახეობიდან ვტყობილობთ, საზოგადოების თხოვნას მართებლობამაც უწყობდა მიაქცია.

«მთავარ მართებელს თავად გოლიცინს ტფილისის გუბერნატორისათვის გაუგზავნია პირი იმ მოწერილობისა, რომელიც მას შინაგან საქმეთა მინისტრისაგან მიუღია სტავროპოლის გუბერნიაში ეროვნის დაწესებულების შემოღების შესახებ. შემოღების ეჭვი არ არის, იმ აზრით, რომ საგუბერნიო მართველობამ და საზოგადოებამ ყურადღება მიაქციოს. აი, რასა სწერს შინაგან საქმეთა მინისტრი:

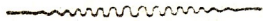
ეროვნის რუსეთის 34 გუბერნიაში ეროვნის დაწესებულებათა დებულების შემოღების დროს შინაგან საქმეთა სამინისტროს მინდობილი ჰქონდა, რომ იგი სცდილიყო და ხსენებული დებულება იმპერიის დანარჩენს გუბერნიებშიაც შემოეღო. მაგრამ ეს განზრახვა შესრულებულ ვერ იქმნა ზოგიერთ გუბერნიის შესახებ იმიტომ, რომ იმ დროის საპოლიტიკო გარემოებანი ნებას არ იძლეოდა, ხოლო სხვა გუბერნიებს თავისი განსაკუთრებული ადგილობრივი დამაბრკოლებელი მიზეზები ჰქონდა. დღეს-კი რაიმე ცვლილების შეტანა იმ გუბერნიებში, სადაც ეროვნის დებულება შემოღებული არ არის, აუცილებელს საჭიროებას შეადგენს, რადგანაც ადგილობრივ მომქმედნი სამეურნეო ორგანონი, რომელნიც ამ საუკუნის ნახევარში იქმნა დაწესებული და მას შემდეგ დღემდის არაფრით არ შეცვლილან, მეტად დაძველებულა და არამც-თუ მთავრობისა და ადგილობრივ მცხოვრებთა მოთხოვნილებას არ აკმაყოფილებს, არამედ ახლად გამოცემულ კანონების მიერ აღნიშნულს საგნებსაც ვეღარ ემსახურება რიგიანად.

«იმ გუბერნიების მმართველ-გამგეობის წესსა და რიგს, რომელთაც ჯერ ეს ცვლილება არ შეჰხებიათ და სადაც ჯერ ეროვნის დებულება არ არის შემოღებული, არა ერთხელ მიუქცევიათ უმაღლესის

მთავრობის ყურადღება; ამისათვის სახელმწიფო საბჭომ, სახელმწიფო ეკონომიის დეპარტამენტთან ერთად საჭიროდ სცნო მიანდოს შინაგან საქმეთა მინისტრს, რომ 1896—1898 წ. საერობო ხარჯთა-ალრიცხვის ვადის გასვლამდე, ვისთანაც ჯერ არს, მოლაპარაკება და მიწერ-მოწერა გამართოს და სახელმწიფო საბჭოს თავისი მოსაზრებანი წარუდგინოს იმ დაწესებულებათა შორის ცვლილებათა შეტანის შესახებ, რომლებიც დღეს საგუბერნიო საერობო გარდასახადთა საქმეს განაგებენ და სადაც ჯერ საერობო დაწესებულებანი არ არიან შემოღებულნი, და აგრეთვე — მოსაზრებანი იმ საშუალებათა შესახებ, რომელსაც გუბერნიებში სასოფლო მეურნეობის რიგიანსა და სწორე ნიადაგზედ დაყენების საქმეს შეუძლიან ხელი შეუწყოს. ამისათვის, ჰგონებს რა შინაგან საქმეთა მინისტრი, რომ სტავროპოლის გუბერნიაში 1890 წლის ერობათა დაწესებულების დებულების შემოღება დროითია და შეიძლება ეს საგანი გარჩეულ იქმნას, მიჰმართავს იგი კავკასიის უმაღლესს მთავრობას, აცნობოს თავისი აზრი როგორც უმაღლესმა ადგილობრივმა ადმინისტრაციამ, ისე საგუბერნიო მმართველობამ, — შეიძლება, თუ არა სტავროპოლის გუბერნიაში ხსენებული კანონი იქმნას შემოღებული, ან თუ შესაძლებელია, როგორ უნდა იქმნას იგი შემოღებული — სავსებით თუ, ადგილობრივ პირობათა და გარემოებათა მიხედვით, რაიმე ცვლილებანი დასჭირდება. ამავე საგნის შესახებ სენატორმა გარემიკინმა შემდეგი ცნობები მოითხოვა: ა) რამდენი მცხოვრებია მთელს გუბერნიაში და ადგილ-მდებარეობითა და სარწმუნოებით როგორ განიყოფებიან; ბ) როგორ არის მამულ-დედული კერძო მემამულეთა და სოფლის საზოგადოებათა შორის განაწილებული, ან რამდენი დღიური მიწა უნდა ჰქონდეს მცხოვრებს, რომ საარჩევანო კრებებზედ მონაწილეობის მიღების უფლება მიიღოს; გ) რამდენად დიდია რიცხვი იმ კაცთა და დაწესებულებათა, რომელთაც საერობო საარჩევანო კრებებზედ მონაწილეობის მიღება შეუძლიანთ, რამდენია ისეთი თავად-აზნაური, რომელთაც პირველს კრებებზედ მონაწილეობის მიღება შეუძლიანთ და რამდენია ისეთი, რომელთაც მეორე კრებებზედ შეუძლიანთ მონაწილეობის მიღება; დ) რამდენად დიდია რიცხვი იმ სოფლის საზოგადოებათა, რომელთაც, საერობო დაწესებულებათა დებულების მე-51 მუხლის ძალით,

უფლება ეძლევათ სოფლის საზოგადოებათაგან ხმოსანი ამოირჩიონ, ან როგორ განიყოფებიან სარწმუნეობით, და ე) საზოგადოდ ყველა ის სტატისტიკური ცნობა, რომელიც ხსენებულს გუბერნიაში ერობის წეს-წყობილების შემოღების შესახებ საგნის განსახილველად საჭიროა.

აქედან ცხადათა სჩანს, რომ მართებლობას ჯეროვანი უზრადლება მიუქცევია ამ საქმისათვის და დანაწიჩენი ჩვენი საზოგადოების გამჭრიახობაზეა დამოკიდებული.

ახალი ამბები და შენიშვნები.

პირველი ამ თვიდან ქუთაისის სასულიერო სასწავლებელში გაიმართა კურსები, რომელზედაც მოწვეულნი არიან იმერეთის და გურია-სამეგრელოს სამრევლო სკოლების მასწავლებლნი. კურსები გაგრძელდება ათ აგვისტომდე. თითოეულ მასწავლებელს დღეში 36 კ. აძლევენ ხარჯის ფულად.

* * *

ბ. ივანე მაჩაბელს აპერაცია (რეზექცია) გაუკეთეს. ავად-მყოფი შესამჩნევად მთელდება. ჩვენში რომ იტყვიან „სიკვდილს ხელიდან გამოგლიჯესო“, სწორეთ ბ. ი. მაჩაბელზე ასრულდა. რაა კაცის ხასიათი! მისი მტრებიც კი სწუხდენ მის მძიმე ავად-მყოფობაზე.

* *

ქუთაისის სათავად-აზნაურო სკოლის სარევიზიოდ დანიშნული პირნი მოვიდნენ თფილისიდან ქუთაისში და დაათვალიერეს ხსენებული სასწავლებელი. ამ სასწავლებლის ინსპექტორმა ბ. ს. ბ. ლოლაბერიძემ თხოვნა შეიტანა სამსახურიდან დათხოვნაზე. მისი თხოვნა შეიწყნარეს, იგი დაითხოვეს და მის ადგილზე ბ. ვარსევანაშვილი დანიშნეს. ჩვენ მიერ გამოთქმული აზრი, ბ. ლოლაბერიძის ამ სასწავლებლის ინსპექტორად დანიშვნის დროს, გამართლდა.

* * *

არ გვჯერა, რომ სადმე ქუთაისისთანა მტვერიანი ქალაქი იყოს რუსეთის ვრცელ სახელმწიფოში. არც ის გვჯერა, რომ ქალაქის თვით მმართველობას ასე უყურადღებოდ მიეტოვებოდა ქალაქი. დღეს, 27 ივნის გარეთ გამოხვდა არ შეგიძლიათ; მტვერის კორიანტელი დაგახრჩობსთ. როგორც გავს, აქაურებს ქუჩების მორწყვა დიდ მანებლად მიაჩნიათ ჯანმრთელობისათვის და ამიტომ იღრჩობა ხალხი მტვერით. მერე სად? იქ, სადაც შუა ქალაქში რიონი მიმდინარეობს. ქუჩები სადაც გააკეთეს, საგანგებოდ დააყარეს მტვერიანი სილა და ამისთვის აღარ შეუძლია კაცს ქარიაში გავლა...

ეხლანდელი ქუთაისის მდგომარეობა ძალა უნებურად მოგანატრებს ძველებულ ქალაქის გამგეობას, როცა მტვერი მაინც არ აღრჩობდა კაცს და არც ქალაქის მმართვე-გამგეობაზე მიდიოდა ამოდენი ხარჯი-რაც დღეს მიღის.

* * *

ტფილისის მცხოვრებს პავლე ოდიკაძეს, ხელობით დურგალა, გამოუგონია და გაუკეთებია სულ ახალი კვერი. ამ კვერს კაჟის მაგიერად წვრილი ხერხები აქვს ჩასმული რიგ-რიგად ისე, რომ მარტო კბილები მოჩანს ქვემოდგან. ოდიკაძე ამბობს, შარშან გამოვცადე კალოზედ და ამ კვერით ლეწვა ერთი ხუთად უფრო ადრე და ადვილად მოვასწარიო. კვერი სრულებით არ აზიანებს მარცვალსა. თათო კვერს მარტო ხუთის მანათის წვრილი ხერხი უნდება. ამგვარად სულ დიდი კვერი პავლე ოდიკაძისა ერთ თუმანზედ მეტი არ ეღირება. თვით პავლე ოდიკაძემა სთქვა: ფიქრად მაქვს კვერს ისე მოვმართო ველოსიპედთან, რომ ერთს კაცს შეეძლოს გალეწვა და მაშინ კალოსთვის აღარც ხარი იქნება საჭირო და არც ცხენიო.

კვერის ნახვა შეუძლიან ყველა მსურველს პავლე ოდიკაძის საკუთარ სახლში, ტფილისში, ნორიოს ქუჩაზედ, № 18. („ივერია“).

სწავლა და მეცნიერება ქრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილზნეობაზე

სიტყვა,

კთ.-ს ივნისს, კობრა პავლობის დღეზედ.

თქმული განსვენებულის ეპისკოპოსის გაბრიელის მიერ.

მომბაძვე ჩემდა იყვენით, ვითარცა მე ძრისტესა. (ა. კორ. ე, ივ.)-

რისთვის შეგრებულ ვართ ჩვენ დღეს, ძმა-ნო ჩემნო ქრისტიანენო, ეკლესიასა ამას შინა? მისთვის, რათა სიყვარულითა და გრძალუდებითა აღვასრულოთ ხსენება უმთავრესთა მოციქულთა პეტრესი და პავლესო, ვადიდოთ იგინი, ანუ

თავნი მოციქულნი პეტრე და პავლე.

უმჯობეს არს თქმათ, მაღლი დვთისა, რომელი გამოჩნდა მათ მიერ; ცხოვლად წარმოვიდგინოთ მათი შრომა და ცხოვრება და კეთილითა ამით მაგალითითა განვადვიდოთ თავნი ჩვენნი ბაძვად მათდა. ვითარცა იგინი იუვენ მიმბაძვენი ქრისტესნი: «მომბაძვე ჩემდა იუვენით», გვეტყვის მოციქული პავლე „ვითარცა მე ქრისტესსა. მაგალითსა და საქმესა გაცისასა უმეტესი მოქმედება აქვს გულსა ზედა ჩვენსა, ვიდრე სიტყვიერსა დარიგებასა და შეგონებასა. სიტყვა გაცისა ესოდენ ვერ მიიზიდავს და ვერ განადვილებს სულსა ჩვენსა, რაოდენ წარმოადგენა ცხოვრებისა წმიდათა გაცთასა. მათ თვით საქმით ადასრულებს მცნება დვთისა, ამათ მოიყვანეს არსებაში სჯული ქრისტესი, ამათ მოგვცეს ჩვენ ცხოველი ხატი სათნოებისა და გვაჩვენეს, თუ ვითარ ჯერ-არს დაწუობა ცხოვრებისა მსგავსად სხარებისა. აჰა მიზეზი, რომლისათვისაცა წმიდამან ეკლესიამან დააწესა ხსენება წმიდათა და ხშირად შეგვკრებს ჩვენ სმენად მათისა ცხოვრებისა და მათთა საქმეთა. მივიქცეთ უმთავრესთა მოციქულთადმი და ვინილოთ, რა მაგალითი და რა სულიერი მოძღვრება გვაჩვენებს ჩვენ მათ ცხოვრებასა შინა მათსა. არა შეგვიძლიან ჩვენა აღვსწეროთ ყოველნი მათნი საქმენი და ცხადად წარმოვიდგინოთ ყოველი მათი სულიერი მაღლი და დიდება; გარნა მოვიხსენოთ მაინც, რასა შინა მდგომარეობდა მათი ღირსება და რომელნი იუვენ მათნი უმჯობესნი თვისებანი.

პეტრეს თვით ქრისტემან უწოდა კლდედ. «ძენ ნარ კლდე», — რქვა მას უფალმან, და «კლდესა ამასა ზედა აღვაშენო ეკლესია ჩემი»... კლდე იყო სარწმუნოება მისი; მას აქვნდა სარწმუნოება მტკიცე და შეურყეველი, ვითარცა კლდე.

პავლე იყო ზღვა სიყვარულისა; ყოველნი მისი წერილნი ცხად ჰყოფენ, თუ ვითარი საუნჯე იყო გული მისი, ვითარი განუსაზღვრებელი სიყვარული ჰქონდა მას ყოველთა მისთა მოწაფეთადმი.

აჰა ორნი უმთავრესნი ღირსებანი წმიდათა ამათ თავ მოციქულთა. ამათ ორთა სათნოებათა ზედა დამყარებულ-არს ეკლესია და სჯული ქრისტესი. შეურყეველი სარწმუნოება და სრულ-

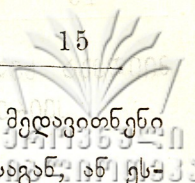
ლო სიყვარული უნდა ჰქონდეს ყოველსა კაცსა, რომელსა სურს, რათამცა იყოს ნამდვილი და ჭეშმარიტი ქრისტიანე.

ახლა ვინილოთ, რა სახით გამოჩნდენ ცხოვრებასა შინა ჰეტრესა და ჰავლესა ეს ორნი თვისებანი; რა აქმნევიან სარწმუნოებამან ჰეტრეს; ვითარი ნაყოფი გამოიღო ლიდმან სიყვარულმან ჰავლესმან ცხოვრებასა შინა მათსა. დღეს წარკითხულისა სამოციქულოისაგან გვესმა ჩვენ, ვითარი იყო ცხოვრება ჰავლესი. ცხოვრება მისი იყო ერთი გაუთავებელი შრომა, ჭირი, განსაცდელი. ყოველნი მოციქულნი და უმეტესად პეტრე და ჰავლე იყვნენ ქვეყანასა ზედა ვითარცა ცხოვარნი შორის მგელთა; ყოველს წამს მომლოდენი და მომზადებულნი დათხევად სისხლისა მათისა და შეიწირვად ცხოვრებისა; გარნა არ მიმწვედენი ესოდენისა ჭირისა, პეტრე სარწმუნოებითა მისითა ყოველ წამს მოაქცევდა და განაცოცხლებდა კაცთა, ცოდვათაგან მკვდართა, ხოლო ჰავლე განანათლებდა და ნუგეშსცემდა სიყვარულითა თვისითა მრავალთა პირთა. ორთავემ განავრცელა პირთა ზედა ქვეყანისასა სადმერთო სჯული და დაამყარა მრავალნი ეკლესიანი.

რა განამტკიცებდა და რა აძლევდა ძალსა და ღონესა ორთა მათ მოციქულთა შორის ესოდენთა ჭირთა და დევნულებათა? როგორ არ მოეწყინათ მათ და როგორ გასძლეს ქვეყანასა ამას შინა, მოკლებულნი ყოველითა ნუგეშითა და ყოველითა სოფლიურითა წარმატებითა? მათი სიმტკიცე და მათი ნუგეში იყო იგივე სარწმუნოება და სიყვარული. პეტრე არა-თუ ითმენდა სულ-გრძელად ყოველსა დევნასა და განსაცდელსა, არამედ უხაროდაცა, ოდეს მიიღებდა ქრისტეს გულისათვის განსაცდელსა; ჰავლე, ადვსებელი სიყვარულითა, თვით ამ სიყვარულსა შინა ჰპოვებდა თვისსა ნუგეშსა.

აჰა დიდი მაგალითი მენტვის, ძმაო! ეცადე და შეიძინე ესოდენი სარწმუნოება და სიყვარული, რათა ყოველი შენი ნუგეში მდგომარეობდეს აღსრულებასა შინა ქრისტეს მცნებათა. შენ უნდა სრულიად მიანდო თავი შენი დმერთსა. ბუნებასა კაცისასა აქვს ის თვისება, რომელ კაცი ყოველთვის ეძიებს რომელსამე ბედნიერებასა და

ნუგეშსა. გაუძნედედა ქვეყანასა ზედა ცხოვრებას იმ კაცს, რომელსაც არა აქვს არცა ერთი ნუგეში და ბედნიერება ამ სოფელში; გარნა შენ, ძმაო ჩემო, ეცადე, რომ შენი ნუგეში და ბედნიერება იყოს სარწმუნოება, დვთისა და მოყვსისა სიყვარული, სიმართლის აღსრულება. ფრიად-საჭიროა არს და საშიშო, უკეთუ არა-ოდეს ესენი არ განსოვს, ანუ სრულიად გავიწყდება და ცაღად მისა ხედავ ბედნიერებასა შენსა სხვათა რომელთამე სოფლიურთა ნივთთა, ანუ მოქმედებათა შინა. სადაცა არს საუნჯე შენი, მენ იყოს გული შენი, გვეტუვის უფალი: უკეთუ საუნჯე შენი არ არის დმერთი და დვთის სჯული, არამედ სხვა რამე, მამ გული შენი განემორება დმერთსა. მოციქულთა პეტრემ და ჰავლემ საუნჯე მათი დასდვს დმერთსა შინა; ამისათვის გულისცა მათი ჰპოვებდა განსვენებასა საქმეთა შინა დვთისათა. ნუ გგონი: ძმაო ჩემო, რომ იგინი იყვნენ მოკლებულნი რომელითამე ნუგეშითა და კმაყოფილებითა, ვგონებ, რომ თვით ის კაცი, რომელიც ეძიებს და გიდეც შეიძინებს ამ სოფლის ბედნიერებასა და ნუგეშსა, ვერ იქმნება თვით ამ სოფელში ისრეთ ნეტარ და ბედნიერ, როგორც იყვნენ მოციქულნი პეტრე და ჰავლე. მართალია, იგინი იყვნენ, ვითარცა ვსთქვით, დევნულნი ყოველითა ამ სოფლის უბედურებითა; გარნა სული წმიდა, რომელი სუფევს გულსა შინა მართალთასა, ყოველთვის მისცემს მათ ისრეთსა ნეტარებასა, სინარულსა და ბედნიერებასა, რომლისა მსგავსს ვერაოდეს ვერ იგრძნობს ცოდვილი კაცის გული. იმავე სამოციქულოსა შინა, დღეს წარკითხულსა, ჰავლე მოციქული მოგვეთხრობს ჩვენ, ვითარ იგი იყო ატაცებულ სულითა მესამედ ცად და მენ ესმა სიტუვანი, რომელთა ვერ გამოსტკვამს ენა კაცისა. ესრეთსა ნუგეშსა აძლევს ყოველთვის სული წმიდა მართალსა და დვთის-სათნოსა კაცსა, რომელმა სინარული ანუ რომელი სოფლის ნუგეში დემსგავსება იმ სინარული-სა და მოსვენებასა, რომელსა გრძნობს კაცი დვთის მოშიში? ყოველი ამ სოფლის სინარული და ნუგეში არის მოკლე და აქვს ყოველთვის მწარე ბოლო; გარნა სინარული სულისა წმიდისა გააუცხოველებს კაცსა. ამას ვეძიებდეთ, ძმანო ჩემნო, და ამას მოვითხოვდეთ ძარალის დვთისაგან მადლითა და შეწევნითა წმიდათა უმთავრეთა მოციქულთა პეტრესა და ჰავლესითა. ამინ.

საეჭვო კითხვების განმარტება.

კითხვა. შეიძლება თუ არა მღვდლად კურთხევა სემინარიაში კურს დამთავრებული დამკვირვებელი მთავარ-დიაკვნისა, რომელსაც ათი წელიწადი უმსახურნია ამ თანამდებობაზე?

მაგება. კანონიერი დამაბრკოლებელი მიზეზი არა არის რა, მაგრამ ამის გადაწყვეტა, თანახმად კონსისტორიის წესდებულებათა მე-70 სტატიისა, ეკუთვნის მღვდელთ-მთავარს. შეუძლია მან გადაწყვიტოს ეს საქმე, ან მღვდელთ-მთავრის, მოხსენებით უწ. სინოდმა.

კითხვა. ვალდებულია თუ არა მღვდელი წერა-კითხვის უცოდინარი სტაროსტის მაგიერ თვითონ აწარმოოს ეკკლესიის შესავალ-გასავლის წიგნები?

მაგება. არ არის ვალდებული. თუ სტაროსტამ წერა არ იცის და ანგარიშის წარმოებაც არ შეუძლია, მაშინ მღვდელს გარდა კრებულის სხვა რომელიმე წევრმა უნდა აწარმოოს შესავალ-გასავლის წიგნი.

კითხვა. აქვს თუ არა უფლება მღვდელს მოთხოვოს მედავითნეს კალოშების, ჯოხის, ტანისამოსის და სხვა რამე ამისთანა ნივთების მოტანა და ამისთანა ბრძანების აღუსრულებლობისათვის შეუძლია გაუწყრეს მღვდელი თავის მედავითნეს? ანუ შეუძლია თუ არა მღვდელს შემოსული ხორაგი წამოაღებინოს თავის სახლში მედავითნეს?

მაგება. არა აქვს უფლება და არც გაწყრომის ნება აქვს, თუ მედავითნემ არ შეასრულა ეს მოთხოვნილება. მღვდელს შეუძლია მოთხოვოს მედავითნეს მისი პირდაპირი მოვალეობის ასრულება და არა თავის კერძო საქმისა.

კითხვა. თავისუფალნი არიან თუ არა მედავითნენი ბლაღოჩინის ქალღმრთის ტარებისაგან, ან ეს რედ წოდებული ქალღმრთის მატარებლის დასაქირავებელი ფულის გადახდისაგან?

მაგება. თავისუფალნი არიან მხოლოდ იქ, სადაც საბლაღოჩინო მაზრის სამღვდლოებას და სასულიერო მთავრობას ჯამაგირი აქვს დანიშნული ბლაღოჩინებისათვის.

შეწირულებანი.

ჩვენ მივიღეთ ჟურნალში დასაბეჭდათ შემდეგი წერილი ეკლესიის სასარგებლოდ შეწირულებათა გამოსაცხადებლად:

მ. რ. უმოჩინოვანად გთხოვთ ნება გვიბოძოთ, რომ თქვენი პატივცემული «მწყემსის»-ს საშუალებით გულითადი მადლობა გამოუცხადო სამიქაოს ორ კლასიანი სამრევლო სკოლის შენობის აღმაშენებელ კომიტეტის წევრთ: მანუჩარ სეხნიას ძეს მიქაძეს, ალექსი გიორგის ძეს ბოკერისა, ალექსი უტუს ძეს მიქაძეს, რომანოზ ბუჭალიას ძეს, სოფრომ გიორგის ძეს წივწიმაძეებთ, ალექსანდრე ჯიქიას და ბესარიონ ანდრიას ძეს დარსმელიძეს. და მედავითნეს თომა ივანეს ძეს ჯანუაშვილს, რომლებთა საშალებით და დაულაღავის შემწეობით აღვაშენე სკოლის შესაფერი შენობა, რომელშიაც დაიწყო სწავლა 12 მაისიდან ამა წლისა. ეგრეთვე მადლობას ვსწირავ სოხუმის მცხოვრებს როსტომ ბუჭუას ძეს კარანაძეს, რომელმაც შემოსწირა სკოლის შენობას სამი მანეთი ფულად.

სამიქავის წმიდის გიორგის ეკლესიის მღვდელი
თომა კარანაძე.

მიიღება ხელის-მოწერა 1897 წლისათვის ორ
პერიოდულ გამოცემათა ქართულს

„მწყემს“-ზე

რუსულ «П А С Т Ы Р Ъ»-ზე

ქურონალის ფასი:

12 თვით «მწყემსი» 3 მ. 6 თვით «მწყემსი» 2 მ.
— ,, რუსული ,, 3 მ. — ,, რუსული ,, 2 »
— ,, ორივე გამოცემა 5 » — ,, ორივე გამოცემა 3 »

გაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც
ყვარდაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც. თბილისში
წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის
მალაზიაში, ბ. შიო ქუჭუყაშვილთან. ფოთში — დეკა-
ნოზ მ. გრიგოლ მაჭაროვთან; საჩხერეში — ყარაან
ჩხვიციხთან; ახალციხეში — დეკანოზ დ. ხახუტაოვთან.
ახალციხეში — სპ. ულიერო სასწავლებლის მასწავლე-
ბელ სპირდონ ან. მატარაძესთან.

სოფლის მასწავლებელთ და ღარიბთ გაზეთები დაეთმო-
ბათ მთელის წლით ორივე გამოცემა სამ მ ა ნ კ თ ა დ.
რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში ხანანაშვილე-
ბის სახლებში და ყვარდაში რედაქტორის საკუთარ
სახლებში.

ზარემ მცხარეობთა ქურონალის დაბარება შეუძლიან
ამ აღრესით: Вь Квирилы, вь редакцію газеты
журнала „МЦКЕМСИ“ и «ПАСТЫРЬ».

შინაგან და ნერვებით ავთმყოფებს მიიღებს
მ. ს. ბ. თოფუკია.
ხირურგიულ შარდით და სიფილისით
მ. ფ. კ. გარაბი.

დედაცატურ ავთმყოფთა და საბებიოს ქალი
მ. მ. ფ. კაბანი.
თვალების ავთმყოფისათვის
მ. ი. კ. ვარშაჰსკი.

ჩრევა დარღების ფასი 50 კ., კონსი-
ლიუმის ფასი 3 მ. დღე და ღამე ქირა სა-
ავთმყოფოში სრული ხარჯით და ექიმობით
2—3 მანეთამდე. აწერსციის ფასი გარიგებაზე.
სამკურნალოს დირექტორი ს. ბ. თოფუკია.

გამოვიდა და ისეიღება
ქუთაისში — ყველა ქართულ წიგნის მალაზიაში, ბ-ნ
ლაიციხთან, და თბილისში ბ. იმედაშვილის და
ქელიძის წიგნის მალაზიაში
ბართ. კილაძისა და ალ. რუხაძის გამოცემა

„ვეფხისტყაოსნის“ შესანიშნავი აღმზღვა

◆ და რამდენიმე ლექსნი. ◆

ამ წიგნაკში მოთავსებულია მამია გურიელისა —
„ადამიანი“, „ფიცი“, ჩემი „ალავერდი“; აკაკის —
„შოთა რუსთაველის სურათზე“ და პ. შაზბეგისა —
„ბუთნის დედა“. წიგნაკში ჩართულია აგრეთვე
შოთას სურათი, შეიცავს 40 გვერდს და ღირს 5 კ.

ამჟამო საავთმყოფო აგზულატორიითურთ

ს. გ. თოფუკიასი ქ. ქუთაისში.

საავთმყოფოში დგას ორმოცი საწოლი
ხირურგიულ, გინეკოლოგიურ და შინაგან სენით
ავთმყოფთათვის. მუწუკებიანი და გადამდები სენით
ავთმყოფნი არ მიიღებიან. მოსიარულე ავთმყოფ-
ნი მიიღებიან ყოველ დღე 11 საათიდან შუადღის 3
საათამდე.

შ ი ნ ა რ ს ი:

სალიტერატურა განყოფილება: განმარტება სი-
ტყებისა, რომელიც დაწერილია მღვდლის მკერდის ჯვარზე.
— საზარელი და საშინელი შემთხვევა. — მაღალ ყოვლად უსა-
მღვდელოესი ფინლიანდიის მთავარ-ეპისკოპოსი ანტონი ლონ-
დონში. — პენზის გუბერნატორი ფანჩულიძე. — ზეპირ-სიტყ-
ვაობის ფონდის საქმე. — ქურონალ-გაზეთთაგან. — ერობის შემო-
ღების შესახებ ჩენში. — ახალი ამბები და შენიშვნები.
სწავლა და მცენიებაჲ ჰრისტიანობრივ სარწმუნოებასა და კეთილ-განმობაზე: სიტყვა, თქმული პეტრე-
პავლობა დღეს განსვ, იმერეთის ეპისკ. გაბრიელის მიერ.
საჯირო და სასარგებლო ცნობათა განყოფი-
ლება: საეჭვო კითხვების განმარტება. — განცხადება.

რედაქტორ-გამომცემელი დეკ. ღ. ლამბაშიძე. Редакторъ-Издатель П. Д. Гамбашидзе.

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 30 июня 1897 г. ◆ Цензоръ прот. Е. Е л и е в ъ.
Типог. редакци журн. „Пастыръ“ (П. Д. Гамбашидзе) вь Кутаись, вь д. бр. Ханановыхъ, на Нѣмецкой ул.